

Trauma en veerkracht bij gevluchte kinderen en gezinnen

SOLENTRA vzw

Campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen- Odisee

07/11/2017

Voorstelling Solentra: werking

Doelgroep

- Vluchtelingen
- migrantenkinderen
- en hun families

Doel

Toegankelijk en doeltreffend maken van **de geestelijke gezondheidszorg.**

Context: enkele cijfers

Wereldwijd

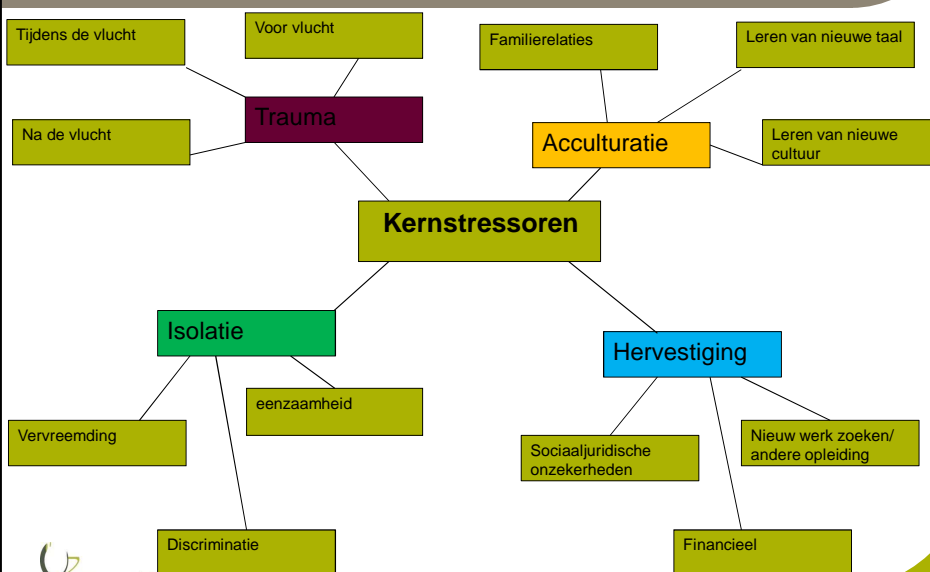
- Grootste massale migratie sinds de Tweede Wereldoorlog
- Eind 2016 zijn er wereldwijd 65,6 miljoen mensen op de vlucht voor oorlog en geweld
- 51% hiervan waren kinderen jonger dan 18 jaar

In België

- In 2016 waren er 18710 asielaanvragen
- In 2016 zijn er 15500 volwassenen en kinderen als vluchteling erkend (halvering tov 2015)

Gedwongen migratie gaat samen met...

Trauma: algemeen

- **Trauma = levensbedreigende ervaring, die gepaard gaat met**
 - gedachten over zichzelf, de ander en de wereld
 - een overweldigend gevoel van onmacht, machteloosheid en angst
 - intense fysieke reacties

➔ **Een zekere appraisal : belang van ouders!**

7

Trauma: algemeen

- **Cold memory**
 - Autobiografisch geheugen
 - Herinneringen krijgen een tijd en plaats
 - Kan je zelf oproepen
- **Warm memory**
 - Gevaar
 - Geen tijd of plaats
 - Herinneringen dringen zich op

- Fight
- flight
- freeze

8

Effecten van trauma

- Trauma kan diepgaande effecten hebben op de fysieke en psychologische ontwikkeling, meer in het bijzonder op
 - Reacties op stress
 - Het aanpassingsvermogen bij nieuwe situaties
 - Het vermogen van een kind anderen te vertrouwen
 - Het gevoel van persoonlijke veiligheid
 - Het vermogen om emoties te beheersen

Effecten van trauma

- **Er zijn vier soorten traumatische stressreacties (DSM V):**

1. Herbeleven

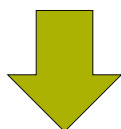
2. Vermijden

3. Negatieve gedachten en stemming

4. Hyperarousal

- Houden deze reacties langer dan een maand aan en staan ze een normaal leven in de weg

- **DSM V: Post Traumatisch Stresssyndroom**

Beschermende factoren

- Religieus georiënteerd zijn
- Een gezond zelfbewustzijn
- In het arbeidscircuit zitten
- Een sterke familiale en sociale ondersteuning
- Gevoelens spontaan uit te drukken

Trauma : Culturele component ?

- **Universele neurobiologische reactie**
 - Intrusieve gedachten en herinneringen
- **Etnoculturele variatie**
 - In uitdrukkingsvormen
 - Somatisatie
 - Beschermende factoren: geloof, sociale interacties

13 titel

Trauma bij vluchtelingenkinderen

- Risicofactoren die de kans op PTSD bij vluchtelingen(kinderen) vergroten:
- **1. Aard van het trauma**
 - Chronisch: oorlog, achtervolging, etnisch conflict
 - Vaak interpersoonlijk geweld
 - Getuige van levensbedreiging of dood van een zorgfiguur
 - Zelf dader zijn, bvb kindsoldaat

14

- **2. Ouderlijke steun beperkt emotioneel beschikbaar**

- Separatie van familie
- Specifieke kwetsbaarheid niet-begeleide
- Eigen trauma ouders
- Migratieproces maakt vaak ouders emotioneel niet beschikbaar

Trauma

- Al deze factoren maken dat:
 - Normalisatie van het leven na trauma niet evident is
 - Zorgfiguren vaak niet of ontoereikend beschikbaar zijn
 - Vluchtelingen een verhoogde prevalentie hebben van PTSD, depressie en angstsymptomen

Behandeling van trauma

- Westerse visie reduceert trauma tot een individuele pathologie
 - De kwetsbaarheid van het individu en wat “traumatisch” is
- Trauma bij vluchtelingenkinderen is een sociale pathologie met een veelvuldig verlies
 - = een normale reactie op abnormale gebeurtenissen

Behandeling van trauma

- Veerkracht
 - **capaciteit** om verder te blijven leven en te ontwikkelen ondanks ongunstige levensomstandigheden (Rutter, 1985)
 - Veerkracht als **potentialiteit**, afhankelijk van individuele fysiologische en psychologische eigenschappen
 - familiale en sociale context en gemeenschap

Behandeling van trauma

- **Aanspreken van veerkracht**
 - **Erkennen** moeilijke omstandigheden en doorstaan ervan, door derden
 - **Versterken** van protectieve factoren
 - O.a. vertrouwensrelatie met belangrijke volwassene
 - O.a. kleine verantwoordelijkheden opnemen
 - **Creëren van een platform van welbevinden**

19

Behandeling van trauma

- **Detecteren van abnormale reacties op abnormale omstandigheden**
 - **Mobiliseren van stakeholders die dagelijkse stressoren kunnen helpen wegwerken**
 - **Creëren van platform van welbevinden**
 - *“It takes a community to help a child”*
 - Vroege detectie

Belang van 0de en 1ste lijnszorg

20

Tot slot

- Niet alle vluchtelingen PTSD met nood aan professionele traumahulp
→ Onderzoek Solentra
- Rouwproces niet therapeutiseren

Fragment Nic Balthazar

Vragen?

Bedankt voor jullie aandacht !

